

КНИГА ДЛЯ ЧИТАННЯ 1-4 класи

ПРОЩО Розповіла казка

ДО ПРОГРАМИ

“Сходинки етичного зростання. 1-4 класи”

ПРО ЩО РОЗПОВІЛА КАЗКА

Книга для читання
1–4 класи

Упорядник Л. В. Кравчук

Художник Л. В. Поворозник

*Схвалено для використання
у загальноосвітніх навчальних закладах*

Тернопіль
"Мандрівець"
2015

УДК 82
ББК 83.3(0) я71
П78

*Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з педагогіки та методики початкового навчання
Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України
(лист ІТЗО від 07. 02. 2014 р. № 14.1 /12-Г-83)*

Рецензенти:

О. В. Кочерга – заступник директора Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат психологічних наук;

В. Л. Почтар – директор спеціалізованої школи І–ІІІ ступенів № 120 м. Київ з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу.

Упорядник Кравчук Лариса Володимирівна.

Про що розповіла казка : книга для читання. 1–4 класи /
П78 упор. Л. В. Кравчук. — Тернопіль : Мандрівець, 2015. — 160 с.

ISBN 978-966-634-856-5

До книги ввійшли народні та авторські казки, дібрані відповідно до розділів програми Л. Кравчук “Сходинки етичного зростання” (Тернопіль: Мандрівець, 2012), схваленої для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (лист ІТЗО № 1.4/18-Г-701 від 08.08.2011 р.)

Книгу можна використати на уроках літературного та позакласного читання, під час годин спілкування, а також для самостійного читання вдома.
Для учнів 1–4 класів, учителів, батьків.

УДК 82

ББК 83.3(0) я71

Навчальне видання

ПРО ЩО РОЗПОВІЛА КАЗКА

Книга для читання для учнів 1–4 класів

Упорядник **КРАВЧУК Лариса Володимирівна**

Керівник проекту *Б. Фенюк*

Головний редактор *І. Дворницька*

Редактор *С. Сав'юк*

Літературний редактор *А. Семенова*

Художник *Л. Поворозник*

Технічний редактор *А. Трут*

Обкладинка *О. Курила*

Підписано до друку 23. 03. 2015 р. Ум. друк. арк. 13.

Наклад 2000 пр.

Видавництво “Мандрівець”,

46400, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 18.

Тел. (0352) (0352) 42-39-62, 43-39-62, тел./факс (0352) 52-43-38.

<http://mandrivets.com>, e-mail: mandr.zbut@gmail.com.

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 3650 від 22.12.2009 р.

Друк з готових діапозитивів: ПП “Коло”, м. Дрогобич, вул. Бориславська, 8. Тел. (03244) 2-90-60

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 498 від 20.06.2001р.

Всі права застережені
All rights reserved
ISBN 978-966-634-856-5

© Л. Кравчук, упорядкування, 2015
© ТОВ “Мандрівець”, 2015

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. РОЗУМІТИ СЕБЕ – РОЗУМІТИ ІНШИХ

Тема. Хто я, який я?	10
ПРОЛІСОК. <i>Г. К. Андерсен (переклад Л. Кравчук)</i> ...	10
СОПЛКА І ГЛЕЧИК. <i>В. Катаєв</i> (переклад <i>О. Лахненко</i>)	13
ЛЕБІДЬ, ЩУКА І РАК (<i>українська народна казка</i>)	17
Тема. Красиве і потворне	20
ПИХАТИЙ ПІВЕНЬ. <i>В. Сухомлинський</i>	20
ДВА ПІВНІ (<i>ассирійська народна казка</i>)	21
КОЛИ ЗЕМЛЯ СТАЄ ЗОЛОТОМ (<i>китайська народна казка</i>)	22
ДВІ ВИВІРКИ (<i>українська народна казка</i>)	24
ПРОДАНА ТІНЬ (<i>китайська народна казка</i>)	27
ПРО ЛИПКУ І ЗАЖЕРЛИВУ БАБУ (<i>українська народна казка</i>)	28
КРУК, ВЕЛИКА ПТИЦЯ. <i>Б. Грінченко</i>	33
Тема. Суттєве і незначне, або Які цінності я обираю ..	37
ВОВК І ЧАПЛЯ (<i>українська народна казка</i>)	37
ВОРОНА І ГОЛУБИ. <i>Езон</i>	38
МИША ПОЛЬОВА І МИША МІСЬКА. <i>Л. Толстой</i> (переклад, <i>Л. Кравчук</i>)	40
СПЛЯЧА КНИГА. <i>В. Сухомлинський</i>	41
ЗОЛОТА КАЧКА (<i>польська народна казка</i>).....	43

РОЗДІЛ II. ЯКИМ БУТИ, ЯК ВЧИНЯТИ

Тема. Бути акуратним – себе поважати	48
ОДНОГО РАНКУ. <i>М. Пляцковскій</i> (переклад <i>Л. Кравчук</i>)	48

ЛИСИЦЯ І ГЛЕЧИК (<i>українська народна казка</i>)	51
НЕОБЕРЕЖНІСТЬ (<i>японська народна казка</i>)	52
ЛИСИЦЯ І ЦАП (<i>українська народна казка</i>)	55
Тема. Бути ввічливим зовсім не важко	57
ЛЕЛЕКА І СОЛОВЕЙ. <i>В. Берестов</i> (переклад <i>Л. Кравчук</i>)	57
Тема. Чому люди говорять неправду	59
ХЛОПЧИК ІЗ ПОРОЖНІМ КВІТКОВИМ ГОРЩИКОМ <i>Н. Агафонов</i> (переклад <i>Н. Кравчук</i>)	59
Тема. Що означає “бути відповідальним”?	62
СНІЖНИЦЯ (<i>українська народна казка</i>)	62
ЖУРАВЛІ І ЛЕЛЕКА (<i>за Л. Толстим</i>)	64
Тема. Це важливо – бути справедливим	66
БДЖОЛИ І ТРУТНІ. <i>Л. Толстой</i> (переклад <i>Л. Кравчук</i>)	66
СПРАВЕДЛИВИЙ СУДДЯ (<i>таджицька казка</i>)	67
ЛИСИЧКА-СУДДЯ (<i>українська народна казка</i>)	69
КАЗКА ПРО ГОРОВЦЯ І ЛИСИЦЮ (<i>болгарська народна казка</i>)	71
Тема. Бути людиною	73
ЯК МИША ВІДДЯЧИЛА ЛЕВОВІ (<i>українська народна казка</i>)	73
ПІВЕНЬ І КУРОЧКА (<i>грецька народна казка</i>)	74
МУДРИЙ ТКАЧ (<i>вірменська казка</i>)	78
Тема. Людина починається з добра	81
ЛАСТІВКИ І ГАРБУЗ-ГОРЛЯНКА (<i>японська казка</i>) ...	81
ВЕРБОВИЙ ПАРОСТОК (<i>японська казка</i>)	85
Тема. Очима серця дивись	87
КРАСА. <i>В. Сухомлинський</i>	87
ГРАД. <i>Г. Циферов</i> (переклад <i>Л. Кравчук</i>)	89

МІСТ МАТЕРІ І СИНА (<i>китайська народна казка</i>)...	90
НЕЗІРВАНА КВІТОЧКА. <i>М. Петренко</i>	93
Тема. Байдужість	97
НЕ МОЯ СПРАВА! (<i>китайська народна казка</i>)	97
Тема. Заздрість – недобрий товариш	99
ВІДПОВІДЬ. <i>Федр</i>	99
СОБАКА Й ОЛЕНІ (<i>китайська народна казка</i>)	100
Тема. Дружити треба вміти	102
ТРИ МЕТЕЛИКИ. <i>Леся Українка</i>	102
УРОК ДРУЖБИ. <i>М. Пляцковскій</i> (переклад <i>Л. Кравчук</i>)	104
ПРО КАЖАНА (<i>китайська народна казка</i>).....	105
Тема. Пихатість та надмірне себелюбство – самогубство	109
СЕБЕЛЮБЦІ (<i>австралійська народна казка</i>)	109
ПЕЛЮСТКА І КВІТКА. <i>В. Сухомлинський</i>	112
ЖОВТИЙ ЛЕЛЕКА (<i>китайська народна казка</i>).....	113
Тема. Поважай сам себе – поважатимуть і люди тебе .116	
ЗМІЙ-ХВАЛЬКО. <i>В. Берестов</i> (переклад <i>Л. Кравчук</i>)	116
ВИРВИХВІСТ. <i>С. Міхалков</i> (переклад <i>Л. Кравчук</i>)	118

РОЗДІЛ III. УСЕ В ТВОЇХ РУКАХ

Тема. Ми – нероздільні, ми – єдине ціле	122
ЧОМУ СТАРИМ ШАНА (<i>болгарська народна казка</i>)	122
ЧОМУ СОНЦЕ СХОДИТЬ, КОЛИ КРИЧИТЬ ПІВЕНЬ (<i>китайська народна казка</i>)	125
ПАЛИЧКА-ВИРУЧАЛОЧКА. <i>В. Сутєєв</i> (переклад <i>Л. Кравчук</i>)	130

Тема. Слова і руки не для того, щоб ображати.....	135
Півник і курочка (<i>російська народна казка</i>)	135
Тема. Вчимося жити в злагоді.....	137
БАТЬКІВСЬКА ЗАПОВІДЬ (<i>українська народна казка</i>)	137
БАТЬКО І СИНИ. <i>Л. Толстой</i> (<i>переклад Л. Кравчук</i>)	139
ХТО НАЙСИЛЬНІШИЙ, АБО БРАТИКИ КІНДРАТИКИ. <i>В. Чухліб</i>	140
МУДРЕЦІ І СЛОН (<i>індійська казка</i>)	141
КУРКА І МИША (<i>мадагаскарська казка</i>)	145
ЧОМУ СОНЦЕ І МІСЯЦЬ ПОСВАРИЛИСЯ (<i>африканська казка</i>)	147
ЖУЖУЛЯ. <i>М. Пляцковскій</i> (<i>переклад Л. Кравчук</i>)	149
Тема. Усе в твоїх руках	154
ЇЖАК І ЗАЄЦЬ (<i>ассирійська народна казка</i>)	154
КОНИК І РАВЛИК. <i>Д. Бісет</i> (<i>переклад Л. Кравчук</i>)	155
Післямова	156
Література	157
Використані Інтернет-ресурси	158

Література

1. Гавриш Н. Заздрити? Ні! Ставити мету і досягати її / Н. Гавриш // Джміль. — 2005. — № 2. — С. 3–6.
2. Дивосвіт казки: зб. казок. Для мол. шк. віку / упоряд. І. Г. Сидоренко та В. І. Романця. — К. : Веселка, 1993. — 423 с.
3. Народ скаже – як зав'яже. Українські народні прислів'я, приказки, загадки, скоромовки / упоряд. Н. С. Шумада. — К. : Веселка, 1985.
4. Сухомлинський В. О. Вогнегривий коник: казки, притчі, оповідання / упоряд. і передм. О. В. Сухомлинської. — 2-ге вид., стер. — К. : Вікар, 2008. — 200 с.
5. Українська дитяча література. Антологія / вступна ст. та упоряд. Л. П. Козачок. — К. : Вища школа, 2002. — 519 с.
6. Українські народні казки: для мол. шк. віку / передм., упоряд. та адаптація текстів Л. В. Дунаєвської. — К. : Веселка, 1992. — 367 с.
7. Українські народні казки, вибрані для дітей / упоряд. Б. Грінченко. — К. : Либідь, 1994. — 184 с.
8. Українські народні казки. — К. : Просвіта, 2004. — 544 с.
9. Шульга Т. Чому бегемоти не їздять в автобусах? / Т. Шульга // Барвінок. — 1999. — № 2.
10. Ганаго Б. А. Навстречу детским сердцам. Первые беседы для малышей / Б. А. Банаго. — Минск : Изд-во Белорусского экзархата, 2003. — 220 с.
11. Паламарчук О. Вольному – воля, спасенному – рай. Притчи, новели, сказки: для середнього і старшого шкільного віку/ худож. В. Перевальський. — К. : Веселка, 1991. — 126 с.

Використані Інтернет-ресурси

1. <http://www.abetka-logopedka.org/>
2. <http://abetka.ukrlife.org/volnomu1.html>
3. <http://babylib.ru/abc/s/skryaga-vsegda-dvojjnoj-ubytok-nesjot-afganskije-skazki/>
4. <http://babylib.ru/abc/s/spravedlivyjj-zakon-tadzhikskie-skazki/>
5. <http://berestov.ouc.ru/aist-i-solovei.html>
6. <http://blagodat-hram.prihod.ru/forkids/view/id/19169> <http://ditky.in.ua/index.php/proza/2010-12-12-01-00-04/108-2010-12-17-23-28-38.html>
7. <http://doshkolenok.kiev.ua/skazki-legendy/771-virchi-pro-kyiv.html>
8. http://ezop.su/galka_i_goluby
9. http://knygaditjam.at.ua/index/bilogolovij_sirnichok/0-11
10. <http://lit.1september.ru/2003/47/6.htm>
11. <http://petryk.com.ua>
12. <http://peskarlib.ru>
13. http://teacher.at.ua/publ/virshi_pro_ukrajynu/19-1-0-5647
14. http://happy-school.ru/publ/korovy_vroz_tigru_radost/12-1-0-2237
15. <http://vashpsixolog.ru>
16. <http://www.gramotey.com/books/1269082274.htm>
17. <http://www.efremova.info/search>
18. <http://www.peskar.net.ru>
19. <http://uk.wikipedia.org>